

Тема 1. ПРЕДМЕТ І
ЗАВДАННЯ

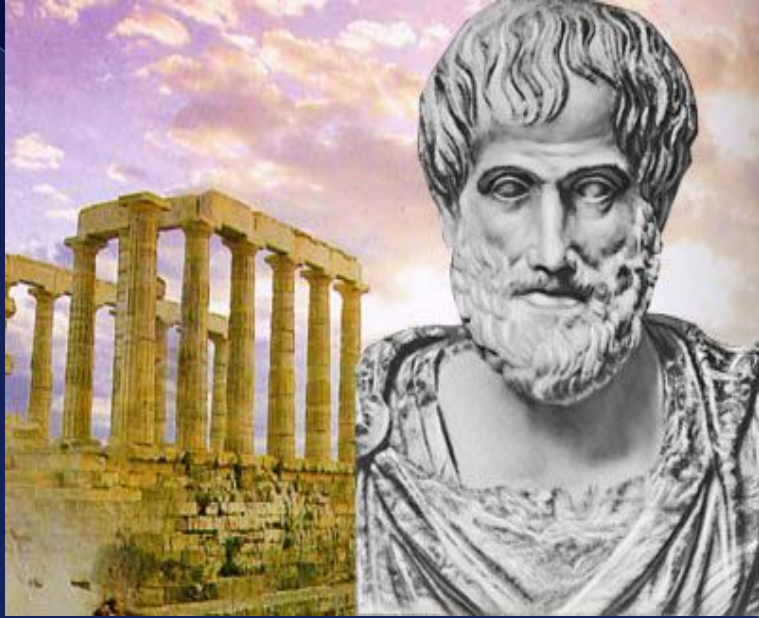
«ЕТИКИ».

ПЛАН

- ◎ 1. Етимологія терміну «етика». Основні категорії предмету «етики»: мораль і моральність.
- ◎ 2. Мета, завдання і структура «етики». Функції «етики».
- ◎ 3. Взаємозв'язок «етики» з іншими науками, що вивчають мораль.

1. Предмет та завдання етики

- ◎ Слово «етика» виникло з давньогрецького «ethos», яке у різні часи мало різні значення. Спочатку воно означало місцезнаходження, *спільне житло*, потім — *звичай*, *темперамент*, *характер*, *стиль мислення*, а також *усталену природу якогось явища*.

Аристотель (384-322 рр. до н.е)

- утворив прикметник «ethicos» — «етичний» для позначення особливої групи людських чеснот — мудрості, мужності, помірності, справедливості, відрізняючи їх від добродійностей розуму. Науку про етичні чесноти, достоїнства характеру людини він назвав **«етика»**.

Цицерон (106-43 рр. до н.е.)

- утворив прикметник; «moralis» — «моральний», тобто такий, що стосується характеру, норову, звичаю. Від нього пізніше увійшов у вжиток термін «moralitas» — «мораль» як наука про людські характери.

МОРАЛЬ

- ◎ **Мораль** - це сукупність вимог, приписів, норм і принципів щодо поведінки людини у ставленні її до суспільства, соціальних інститутів, суб'єктів, до інших людей і до самої себе з позицій добра чи зла.

МОРАЛЬНІСТЬ

розуміють як утілення принципів моралі, правил і норм у реальній поведінці людей та стосунках між ними.

Наука «етика» вивчає мораль на всіх її рівнях і сферах суспільного функціонування, норми моралі, стимулюючи нерідко їх подальший розвиток.

«Етика» вивчає та упорядковує закономірності й принципи моралі, досліджує походження, розвиток та її функції, роль та практичне застосування у повсякденному житті окремого індивіда і суспільства в цілому. Створення «етики» не йде шляхом теоретичних інтересів до окремих областей дійсності, що спостерігається у більшості наук, передумовою цьому стає самий факт існування людини у суспільстві.

Соціальні функції моралі:

- ◎ 1. Соціалізація індивідів (гуманізуюча).
- ◎ 2. Гармонізація суспільних відносин.
- ◎ 3. Регулятивна.
- ◎ 4. Оцінювальна.
- ◎ 5. Світоглядна (ціннісно-орієнтаційна).
- ◎ 6. Пізнавальна.
- ◎ 7. Виховна.

МОРАЛЬ

МОРАЛЬНА

ПРАКТИКА

МОРАЛЬНА

СВІДОМІСТЬ

Моральна свідомість

складний, суперечливий
феномен духовної культури,
що має свої рівні, форми,
структуру.

МОРАЛЬНА СВІДОМІСТЬ

ІНДИВІДУАЛЬНА

СУСПІЛЬНА

2. Мета, завдання і структура «етики». Функції «етики».

- Етика дає можливість усвідомити моральний досвід різних поколінь людства та власного народу, розвинути свій внутрішній світ, спонукає до морального самовдосконалення людини і майбутнього фахівця;
- Передбачає розширення етичних світоглядів, формування культури етичного мислення, кристалізацію моральних почуттів, сприяння виробленню моральних переконань, моральної свідомості на засадах загальнолюдських цінностей.

Завдання

- ➔ сформуувати уміння і навички професійної дієздатності до компетентного діалогу з експертами – мистецтвознавцями;
- ➔ на практичному рівні розвинути прагнення до оволодіння професійним етикетом і вміннями будувати поведінку у професійних і міжособистісних стосунках.

Емпірична, або описова етика

- Описує, констатує та аналізує вдачу, звичаї, моральні чесноти представників різних народів і народностей, соціальних груп і прошарків, різних спільнот, які й складають моральні стосунки у суспільстві на різних етапах його розвитку.

Загальна теорія моралі

досліджує умови походження моралі, її сутність, структуру, специфіку, співвідношення моральної необхідності, свободи і відповідальності, моральні аспекти сенсу життя тощо.

Нормативна етика

зведення вимог, приписів суспільства і стереотипів поведінки особистості, її моральних якостей, які відповідають суспільним моральним нормам.

Теорія морального виховання

забезпечує засвоєння
індивідами встановлених
моральних зразків
поведінки.

Професійна етика

- ◎ покликана описати й обґрунтувати особливості моралі різних професійних груп, виходячи зі специфіки їхньої діяльності.

Історія етичної думки

- демонструє, як утворюється коло етичних проблем, як змінювались способи постановки проблем, підходи до їх вирішення, як поглиблювалось розуміння природи моралі, її призначення і функції у житті суспільства, а також закономірності її розвитку і функціонування.

Згідно з цією структурою, головними функціями етики є:

- 1) функція описання;
- 2) функція пояснювання;
- 3) ціннісно-орієнтаційна (або нормативно-імперативна), які інтегруються у функції вироблення етичних знань на усіх структурних рівнях.

Іншими словами, етика, по-перше, описує мораль, по-друге, пояснює та обґрунтовує мораль, по-третє, вчить моралі

3. Взаємозв'язок «етики» з іншими науками, що вивчають мораль.

- ◎ Етичні проблеми органічно пов'язані з проблемами **соціології**. Досить лише згадати, що мораль як суспільне явище не може існувати поза суспільною системою. Розкриття структури і структурної закономірності суспільства — передумова для правильного розуміння етичних явищ. А це є завданням і предметом **соціології**.

ІСТОРІЯ І ЕТИКА

- ◎ Походження моралі, закономірності історичного розвитку моралі, виявлення та обґрунтування історичних типів моралі не можна пояснити без звернення до історичних наук.

ЕТИКА І ПОЛІТОЛОГІЯ

- ◎ Єдність етика має і з політологією. Розкриваючи закони виникнення і розвитку політичних систем, політологія озброює етику точним критерієм для визначення етичного прогресу, допомагає правильно сформулювати завдання етичного виховання.

ЕТИКА І ПСИХОЛОГІЯ

- Етичні риси вдачі особи: добродесність і порок, існують не тільки у формі норм і ідей, але й як почуття, схильності, звички людини. Усе це предмет психології. Якщо в моральній оцінці поведінки основним і істотним є мотив, то етика займається, насамперед, оцінкою мотиву. Причини виникнення мотивів, закономірності їх зміни, такі необхідні для етичних узагальнень, вивчаються психологією.

ПЕДАГОГІКА ТА ЕТИКА

- Педагогіка, як відомо, досліджує принципи, форми і методи виховання. Однією з найважливіших форм виховного процесу є етичне виховання. Але щоб успішно здійснити етичне виховання, необхідно добре пізнати закономірності самої моральності. Етика у певному значенні є теоретична основа педагогіки.

ЕТИКА ТА КІБЕРНЕТИКА

Кібернетичний підхід до дійсності розкриває нову взаємозалежність у структурі складних динамічних систем, допомагає точніше провести розмежування між керівниками і керованими системами, розкрити ще краще механізми соціальної саморегуляції і принципи гомеостатичного функціонування суспільного життя. Кібернетика дає можливість розглядати мораль як своєрідний керівний механізм у системі суспільства.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!